

[Pluralita vesmírů]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1995](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1995](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 11. 5. 1995
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 11. 5. 1995

[Pluralita vesmírů]

Když astrofyzikální kosmologové uvažují o pluralitě vesmírů, nechávají zcela stranou jednu významnou otázku: zda totiž okolnost, že nějaký mohutný vesmír jakýmsi „Velkým Třeskem“ vznikl, nesnižuje pravděpodobnost vzniku jiných, dalších vesmírů. Jestliže v rámci jednoho vesmíru (nebo alespoň významné jeho části) jsou poločasy rozpadu radioaktivních izotopů, resp. vůbec zániku všech částic konstantní, znamená to, že každý takový rozpad, resp. zánik ovlivňuje do jisté míry rozpady nebo zániky další: čím k většímu nahromadění takových rozpadů či zániků v nějaké lokalitě dojde v podobě nějaké místní anomálie, tím víc se zpomalí další podobné rozpady či zániky. Můžeme-li tu počítat s jakousi symetrií, pak bude také platit, že každý vznik nové částice má (přínejmenším v rámci daného vesmíru nebo alespoň nějaké jeho významné části) vliv na frekvenci podobných vzniků do budoucnosti. Pak ovšem musí mít Velký Třesk jako mimořádná koncentrace takového masového vzniku obrovského množství nových kvant a částic neméně obrovský vliv na vznikání jiných, dalších velkých třesků a tím jiných, dalších vesmírů. (Zatím nechávám stranou otázku, zda si taková analogie může činit nárok na zachování platnosti při přechodu z podmínek vnitrosvětelných na podmínky mimosvětelné.) Pokud mají naše úvahy něco do sebe (a s tím bychom měli počítat už proto, že teoretici fyzikové už nějaký čas vskutku tematizují poměry mimo rámec Vesmíru), musíme nahlédnout, že představa nekonečného množství na sobě naprosto nezávislých vesmírů je svrchovaně problematická a vysloveně pochybná. (Zdá se ostatně, že – podobně jako v jiných případech – jde o jakousi takřka „nábožensky“ afektivní reakci na každý náznak takového pojetí světa, který by měl hlubší vazby se vznikem a vývojem života a zejména lidských bytostí. Je to jakási posedlost, která v tomto případě reaguje na úvahy antropického typu.)

(Písek, 950511-2.)